

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gemitus Compeditorum; Sive Tentationes, Quae Frequentius Adoriuntur Religiosos, Et A Perfectione Impediunt

Kessler, Nicolaus

Coloniae, 1677

II Gemitus. Ingemiscit Religiosus sibi soli intendere jussus, qui tamen zelo & charitate proximi (ut ipse credit) ardens catechizare, concionari &c. mallet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46734)

10. Frequenter etiam aliquid legam attentè, de inferno, & extremo iudicio, qualis ibi ratio exigitur de verbis & vanis cogitationibus.

G E M I T U S II.

Ingemiscit Religiosus sibi soli intendere iussus, qui tamen zelo & charitate proximi (ut ipse credit) ardens catechizare, concionari &c. mallet.

AH Domine! quid agere volebas, ad hunc me vocando locum & statum, ubi neglecto proximo vivam, qui tam severè comminaris servo abscondenti talentū suū? Ecce mihi talenta non desunt, quæ in proximi utilitatē valeam impendere, scientiam præ aliis etiam concionatoribus me habere nōsti. nec deest discretionis spiritus, & prudentia ad excipien-
das Confessiones, reducendique peccatores ad viam veritatis. Nonne meliùs actum de me fuisset, majorque tibi gloria obvenisset, si ad alium me statum traxisses, ubi talentum cum lucro reportassem, & fructu multarum animarum amodò
me

me torquent, & cruciant tot Evangelicæ
sententiæ timore plenæ, utpote, quòd
lucerna non abscondenda sub modio, sed
super candelabrum ponenda. Et scientia
abscondita, Thesaurus in visus, quæ utili-
tas in utrisque? Ah si ii, qui ad justitiam
erudiunt multos, fulgebunt sicut stellæ in
firmamento in perpetuas æternitates? de
me quid fiet, qui hîc sedeo deses & piger,
qui vel unius author sum salutis? reminis-
cor zelum Pauli, qui anathema cupiebat
esse pro salute Fratrum, & confundor;
S. Xaverii ardorem, dum considero pari-
ter contabesco, credit India Christo, Chi-
na constans tot millionibus hominum re-
dit ad fidem orthodoxam prædicantibus
Viris Apostolicis; ego inutilis & iners in
claustris, in cella hæreo, tanquam qui fru-
ges consumere nat⁹, nec ad me pertineret
salus aliorum, si nullum Omnipotenti
Deo tale sacrificium (teste D. Gregorio
Hom. 12. in Ezech.) quale est ze-
lus animarum, ut quid modò
prohibeor.

Respon-

Responsio Christi.

Fili non te decipiant Exempla virorum zelo fulgentium, longè nimis ab eorum distas vita & moribus, gravis hic error, & multorum fuit, eòque major, quo sub pietatis prætextu fallit insequentem, ducitque Religiosum boni specie ad inobedientiam, impatientiam, & murmur execrandum, dum exequi nititur, quæ instituti non sunt vel non vocatur, ut Aaron, munus sibi assumens, quo & indignus ineptus & inutilis est; neque enim semper bona, estò bona sint, idèo quia bona sunt, amplectenda sunt. Attende D. Bernardum dicentem, quòd nullus salutem proximi debet querere in salutis propriæ detrimentum. Noli nimis justus esse, sufficit tibi, si diligis proximum tuum sicut te ipsum. Considerandus est finis, ad quem vocatus es, à quo aberrâsse, ab omnibus aberrâsse est, finis tuus saltem intermedius obedientia est, finis tuus humilitas est, quem te ipsum facis?

Ego

Ego triginta tribus annis me paravi ad tale opus, ad quod tamen missus eram ipsa sapientia, tu te intrudere audebis ad opus ad quod non mitteris? Gravis sanè error, & ab ambitione procedens, lapsusque vicinissimus, Expediret tibi multò magis ad omnia ineptum te credere, latere velle, & infirmum agnoscere, ut fortis existas, quàm ut fortis videri velis ut infirmus emergas; in præcipitiù pedè porrigit, qui mensurarum suarum limitem non attendit, ostentationis notam qui se ingerit, ad quod non mittitur. Desistes à malo, si sapias, si periculum attendis! ô quàm satiùs multis fuisset sibi invigilasse, quàm proximo verbum salutis cum detrimento suæ salutis prædicasse. Magna requiritur perfectio, in omnibus quærere Dei, non suam gloriam, multi multa dicunt, multum adhibent laboris, ut corda moveant, ut inflamment animos, sed an pura sit intentio, & finis operis sit purus, dabit tempus, ubi apparebit opus uniuscujusque, quando Judex revelabit abscondita

scondita

scandita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium, multi multum agunt, multa legunt, sudant & algent, nec ob finem alium, quam ut publice proponant ad bonum plurimos inducant. Bonus finis, si non contaminatur, vel aurâ populari, hominumque applausu vanâve, vel complacentiâ, vel gloriâ captandâ.

Viden' fili, quanta perfectio ad opus tam arduum requiratur, deciperis sanè, deciperis, multum enim adhuc deest tibi tu quidem de te ipso testimonium dicis, sed testimonium tuum non est verum, altiora te sapias meæque providentiæ, & ordinationi præjudicas, scio ego quid obsit tibi, quid ovibus meis profit; plures hoc tempore reperies longè maioribus donis, & sapientiâ prædicatos, quam tu; nec tamen eò dementiæ deveniunt, ut se credant ad tam tremenda munia aptos, an nescis, quia ars artium est regimen animarum; consultum tibi volo, ut cesses ab hac stultitia.

Et quid est, quod aliis prælucere velis
verbis

verbis, qui cum tuis domesticis, quibuscum vivis, non sine scandalo agis, & malo exemplo? habe ergò priùs zelum super teipsum, & ita vive cum tuis, ut exemplo sis, & bonus odor in loco ad quem te vocavi.

Ecce fili cernis, quot hodie Ecclesia habeat Apostatas, & à fide & à Religionibus quibus hæc, quam tu affectas charitas & animarum cura fuit in ruinam in scandalum, qui si (ut supra dixi) latitassent in abditis, ac suæ soli salutis prospexissent, in tantam criminum ac vitiorum abyssum nunquam devenissent, in quam eos vertiginem mentis elatio & magna sui existimatio egit præcipites.

Observatio.

Observandum hîc, tentationem istâ non rarò post professionem oriri, ubi diabolus quosdam ad angustias redigere nititur, quasi in aliâ vocatione, & Religione plûs proficere, aut majora ad Dei gloriâ præstare potuissent, ac proinde hæc

VOCS.

vocationem non fuisse veram, nec à Deo inspiratam, sed casu tantùm & fortuitò sibi placuisse statum & Ordinem, in quo vivit, nec Deo inspirante illuc venisse, hâc utitur technâ dæmon, ita ut ubi quis cedit vel modicum, plurimùm impeditur in spiritualibus. De hac relegi poterit Lancicius Tom. 2. ubi probat, qualiter in quacunq̃ Religione salvari possit homo, etiam si vocatus. v. g. ad Franciscanum, iret ad Dominicanum, non ageret contra vocationem, eò quòd adhuc sit status Religiosus, & regularis. Et notandum juxta S. Theresiam, quòd tales homines, qui nutant in vocatione sua, quàm diu agitantur, inutiles sint ad quacunq̃ officia, quod ipsa probat experientia, quia nihil præstant boni præpediti suis phantasiis & stultis timoribus.

Sed dicis, qui hisce cogitationibus vexaris, utilis libenter essem Ecclesiæ per Conciones, Confessionum auditiones, &c. bona est intentio, sed falleris in imaginatione, aperta est enim hæc tua superbia,

bia, cum putes te ad talia idoneum; abjice igitur tales inanes, & stultas cogitationes, & in ea vocatione, qua vocatus es mane; vel, si non scis, & dubitas, an verè vocatus sis, crede eo ipso, quod sis ligatus, & habeas bonam intentionem & voluntatem serviendi Deo, illumque laudandi, esse Dei vocationem, & voluntatem, firmiterque crede Deum sic disposuisse qui melius novit qualis futurus esses, vel fuisses si ad alium statum venisses, vive ut Benedictinus, ut Carthusianus &c. & eris tutus, ambula cum Deo, & esto perfectus, secundum Statuta, vel Regulam vive faciens iudicium & justitiam, de reliquo crede te Deo, qui nullum vult damnari, sed omnes ad agnitionem sui venire; siquidem impossibile est, viventem juxta Regulam sui Ordinis damnationis periculo subesse. Et esto; ponatur, mi frater, te qualitatibus & donis, quibus proximum lucrari posses, ornatum, anne ideò culpandus Deus, qui omnia praevidet & omnia scit antequam fiant, quòd te ad
solitudi-

solitudinem, vel ad statum, ubi prædicare, &c. non cōceditur, ire permiserit, imò studio te abstraxerit à salute proximi, & illuc te perduxerit ubi tibi intendas, damnandus alioquin (quod eheu plurimis evenire solet) si te proximo aptasset. Sed magnam, inquis apud Deum meretur gratiam, & in cœlo gloriam, qui plures ad fidem revocat, in fide firmat, ignorantes erudit, &c. Cùm scriptum sit, *qui erudiunt multos, fulgebunt sicut stella in perpetuas æternitates.*

Non nego. Sed scriptum est etiam: *quid prodest homini, si lucretur universum mundum; anima verò sua detrimentum faciat,* quod sæpe Deus prævidet, sicque secundùm infinitam bonitatem, & inscrutabilem præscientiam suam plures ad solitariam vitam vocat, non habito respectu scientiæ & doctrinæ, quam tu & cæteri vos habere putatis, damnandi alioquin si proximo intenderetis.

Certe negari nequit, quòd viri multi ùque doctissimi & sanctissimi, quorum indignus

indignus ego sum nominare nomina, vel
insistere vestigiis, ad Eremum Deo vo-
& cante secesserunt, idq; tunc etiam, quan-
do nequaquam tanta copia erat operatio-
rum in vinea Domini qualis modò est.

Attende hîc S. Joannem Baptistam,
Hieronymum, Antonium, Hilarionem
& plures alios, imò plures Ecclesiæ Do-
ctores, ex Latinis & Græcis, quorum do-
ctrinam, & sanctitatem mundus stupet,
& veneratur, qui sibi met intenti, Deo
placuerunt; Et quis istos reprehendere au-
deat, vel condemnare? re igitur bene in-
spectâ ordinariè in ejusmodi tentatis, &
zelus est falsus, & subest titillatio hono-
ris, & existimationis, quia si zelus foret
genuinus & Divinus, non destitueretur
Comitibus necessariis, Charitate Dei,
humilitate, & obedientiâ: Credunt se sci-
re aliquid, cum eos non oporteat scire, ni-
si Christum, & hunc Crucifixum. Id est
injuriis & humiliationibus gaudentem.
Credo certè Thomæ Kempensi quòd non
queret Deus quid legisti (addo quid docuisti;
sed quid boni egisti.

B

Si

Si igitur cum scrupulo res agitur, uti non rarò est, cogitanda illis erunt exempla tot Sanctorum in desertis viventium, item quòd valet oratio iusti assidua multum imò plus mille concionibus, orationis fervore destitutis. Audiant de re hac loquentem Seraphicum illum Patrem in spec. vitæ, qui ait: *Quos alii credunt per suam sententiam, & predicationem edificari, & ad pœnitentiam converti, Dominus per Orationes & lachrymas humilium, & simplicium Fratrum edificat, & convertit, licet plerumquè ipsi hoc nesciant, ne scilicet inde superbiant. Isti sunt Fratres, qui in locis desertis, & remotis latitant, ut melius vacent orationi, & meditationi, sua aliorumque peccata deplorantes, humiliter & simpliciter conversantes, quorum sanctitas Deo cognita, ac secularibus est ignota, &c* Hæc ille.

An igitur Ordo Carthusianus, quem Ecclesia approbavit, tot summi Pontifices comendârunt, ideo reprehendendus, quòd solitarius, quòd proximo, quòd Ecclesiæ minùs sit utilis? legatur hîc no-
ster

ster Surius in vita S. P. N. Brunonis.

Graviter hic hallucinantur, qui nescio, quid somniantes dicere non erubescant, Ordinem Carthusianum otiosum esse, nullumque vel proximo, vel Ecclesiæ fructum afferre, ac proinde non rarò bonos adolescentes, qui aliquo pollent ingenio, sollicitudinemque eligere parant, avocare solent, persuadentes abscondi talenta, gravemque hinc aliquando reddendam rationem, ideoque aliter, & melius sibi consultum velint. Sed dic mihi, quisquis es, ô bone vir, te nunc alloquor, unde scis, quòd istud talentum, quod talis habere videtur, ipsi futurum sit ad animæ salutem & proximorū utilitatem, ad majorem denique Dei gloriam? O! quot recole, obsecro, quot alienæ salutis intenti semet neglexerūt dum scientiā inflati vanamq; captantes auram hominum linguis & laudib⁹ abstracti, ad hæreticos transierunt, suâq; doctrinâ abutentes, non Dei, sed diaboli voluntati obsecuti, propriam

B 2   alio-

aliorumque perditionem assecuti perierant, nunquam perituri forte, si sibi intendissent in solitudine? Hæc recole, Deumque vocantem ne spernas, non obfiste, ne retrahes, sed manum ejus ducentem ad tutiora, suspice, & venerare, judicia enim Dei abyssus multa nimis. Et qui vocat, prævidet, & novit. Cur huc & non illuc ducat. Non enim temerariis agitur motibus vita nostra, sed Deo disponente, teste fide nostrâ gubernatur. Is vocat, is gratiam perseverandi tribuit, is suum honorem procurare poterit æquè in hoc, quam in illo statu. Neque ullum unquam damnatum hac de causa reperient, siquidem non desunt Deo plures alii, quos mittat in messem suâ, plures econtra perisse hoc ductos zelo inordinato nimis, pròh dolor, quàm manifestum est. Sic refert Petrus Ribadineira Soc. JESU in Dialogis suis de Religioso quodam tragœdiâ hanc rem nostram insigniter stabilientē, qui optimo, ut illi videtur, zelo ductus flexibilibus, constantibusq; precibus extorsit

torfit missionem ad convertendos Mauros in Affricam obtinuit, agrè quidem, sed tamen absolutè dimissus fortiter se gessit ab initio, strenuè certavit contra dæmonum insultus, quousq; captus, tentatus, tortus, pœnarum acerbitate superatus, negavit Deū & fidem. Quod dum incidenter infero, recolens me sic legisse aliquando; nunc reperio in Apophthegmatibus Adriani Lyraei lib. 2. Apoph. decimo quarto; ex quo proinde transcriptum tibi communico mi Lector.

Fuit à paucis retrò annis Religiosus quidam flagrantissimo conversionis infidelium zelo incensus, solitus identidem Evangelicos Hispaniæ operarios verbis acerbis perstringere, quod cum præ oculis haberent indies Affricam Maurorum legibus pollutam sordibus ad stuporem infectam, ne quidquam tamen in istuc se conferrent, nec fretum trajicerent pereuntibus opem allaturi. Hæc ille diurnis nocturnisq; horis meditans, igne zeli sui assiduè torrebatur: Cùm die quadam an-

te sacrorum Antistitem se stitit, rogans
obnixè, ut sibi magni loco beneficii mu-
nus hoc committatur: Antistes rei gravi-
tate plenaque periculis alea prudenter ex-
pensa, abnuere visus hominem ad oratio-
nem à se dimisit, non aquievit tamen, sed
denuò reversus, & majoribus verborum
phaleris ac precum tormentis Antistitem
aggressus tantùm effecit, ut vel invitus
facultatē concesserit, non quòd sic rebus
istius expedire judicaret; sed ne ulteriori
repulsa homo nimium affligeretur. In Af-
ricam itaque trajiciens ad Portum Arra-
chianum appulit, unde Bocanum Mauri-
taniæ Tingitanæ Urbē Mareucos Hispani
appellāt, incolæ, Maroco; secundo cur-
su digressus mox rectè Evangelii librum
expandere cœpit. Cùm ecce primâ suâ ad
populum allocutione acriter in Mauro-
rum sectam invecus, multis convitiis, ac
sannis non segniter in gentis deliria con-
gestis, fustibus alapisq; malè mulctatus in
fœdum carcerem con jicitur, infestâ fame
nec minùs pestilentibus aquis enecandus;
cujus

cujus tormenti, atq; miseriæ finem, cum præter unam, eamq; tristissimam mortem nullum nec consequi, nec sperare quidem posse videretur; nefarium admodum cum Mauris inire fœdus decrevit: hic illi orthodoxæ fidei divortium ad cætera omnia surdi misero proponere, Christum abjuret, Machometum admittat, ejusq; ritibus ac legibus initietur, quas ante tot injuriis affectas violârat, exposcere. Acquiescit infœlix, Catholicam fidem ejurat, ac vehementi pavore conterritus Machometo Sacramentum dicit. Nec mirum, non enim cœlesti illo robore, ac virtute ex alto induebatur, quibus assolet Deus illos communicare, quos ipse ad hujusmodi certamina ac luctas benignè emittit.

Hâc itaque lege vinculis custodiâque egressus præputio minuitur, variisque Maurorum ritibus suo ordine expletis, quantum antea scomatum, ac convitiorum in Machometanam sectam effuderat, tantum in Christi legem projecit. Acquiescere his sanè potuisset infranis Mau-

torum sævitia; sed finem nullum invenit,
 donec altiori metu Christianos perculsu-
 ri, ne quid simile in gentem suam, Pro-
 phetamq; committere aliquando, atten-
 tare vè auderet, hominem publicè accu-
 satum, damnatumque altissimis ignibus
 absumpserunt, animâ pariter ac corpore
 miserrimum longè hominem perdescentes,
 unum hoc pro multis sufficiat; (nec opus
 est plures recensere prudenti & cordato)
 qui ducti quandoq; hoc zelo suis viribus
 plus æquo confisi; turpissimè ab hæreti-
 cis circumventi colliquecebāt, qui prius
 solidi ut rupes petrarum videbantur. Le-
 gatur S. Bonaventura in Stimulo Amo-
 ris p. 2. cap. 12. quænam requiratur perfe-
 ctio, ut hoc quis audeat appetere? ubi no-
 tat frequenter contingere propriam ne-
 gligi, & suffocari salutem, per curam sa-
 lutis alienæ. Fœlix ille, sed quis ille? quam
 pauci illi, qui ad hoc munus vocati, cum
 Dei voluntate suam habent unitam, pu-
 rèque Dei, non suam quærunt in omnibus
 gloriâ? quàm bene Hieronymus Epist. 66.

Non

Non ambimus, inquit, sacerdotium, qui la-
temus in cellis, & quorum officium est non
docere, sed lugere.

Claudo cum Synesio Episcopo: Non
condemno illos, qui in rerum negotiis versan-
tur, sed ignarus meipsum vix in theatrum
pervenire, admiror eos, qui utrumq; possunt,
mea facultas non est duobus Dominis servire;
si enim sunt aliqui, qui neque à conscientia
leduntur, poterunt sanè, & Sacerdotio fungi,
& civitatum præfecti esse. Radius solis etsi
cum stercore conversatur, purus manet, &
non coinquinatur; ego vero, si idem hoc fece-
ro, fontibus & mari opus habeo. Synesius
Episc. Epist. 96. Synesii mens circa vitam
mixtam apud Baronium T. V. fol. 410.
col. 2.

Reformatio per proposita.

I.

HAbebo primò zelum super meipsum,
ut me exhibeam exemplarem, & ut
meo exemplo fiant alii probiores, & di-
sciplina regularis conservetur; quia ad

B **S**

hoc

ad hoc fortè sum vocatus Et. vè mihi,
si hoc talentum abscondam, vel (quod
Deus avertat) malo meo exemplo ad ma-
lum alios inducam.

2. Frequenter meditabor mirabilem
Dei providentiam, & præscientiam re-
rum omnium futurarum.

3. Nequaquam loquar de tentatione
hac coram aliis, ne simpliciter gradientes
scandalizem & in eorum mentibus inten-
tionè bonam, quietem & pacem enervè.

4. Ne interiùs tentationi huic unquam
acquiescam, vel intendam ullo modo
tanquam directè voluntati divinæ con-
trariæ.

5. Solitudinem amabo, in ea mihi in-
tendens pro universali Ecclesia, & iis, qui
officium prædicandi &c. exercent, ora-
bo, ut pereos Deus efficiat, quatenus om-
nes ad agnitionem sui veniant.

G E M I T U S III.

Quòd tribulationibus fortiter exagitetur.

Heu mihi! Dilecte mi, dilecte voto-
rum meorum, annè colluvies factus
sum